

О. М. Малярчук,

здобувач ступеня доктора філософії
кафедри криміналістичного забезпечення
та судових експертиз
навчально-наукового інституту № 2,
Національна академія внутрішніх справ,
судовий експерт відділу товарознавчих досліджень
лабораторії інженерно-транспортних
та товарознавчих досліджень,
Державний науково-дослідний експертно-
криміналістичний центр МВС України
вул. Велика Окружна, 4, м. Київ, 03170, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-5612-7399>

О. В. Воробей,

кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри криміналістичного забезпечення
та судових експертиз навчально-наукового інституту № 2,
Національна академія внутрішніх справ
пл. Солом'янська, 1, м. Київ, 03035, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7106-148X>

ЮВЕЛІРНІ ВИРОБИ ВСЕСВІТНЬОВІДОМИХ БРЕНДІВ ЯК ОБ'ЄКТИ ТОВАРОЗНАВЧОЇ ЕКСПЕРТИЗИ

Анотація. У статті порушено питання дослідження ювелірних виробів як об'єктів товарознавчої експертизи, що потребують комплексного підходу і залучення вузькопрофільних фахівців, оцінювачів, ювелірів, гемологів, хіміків. Зазначено, що такі вироби можуть належати до високого ювелірного мистецтва, мають велику вартість і потребують усебічного дослідження з особливою увагою до деталей. Мета статті полягає у визначенні особливостей ювелірних виробів відомих світових брендів як об'єктів товарознавчої експертизи. Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціальні методи, зокрема діалектичний, системний аналіз, синтез, теоретичне узагальнення. Наукова новизна одержаних результатів полягає в розробленні послідовності дослідження брендового ювелірного виробу та визначення його вартості, що починається лише після того, як судовий експерт у галузі товарознавства визначить оригінальність його походження. Крім того, висвітлено можливості і перспективи використання спеціальних знань у формі судової товарознавчої експертизи під час дослідження брендового ювелірного виробу та визначення його вартості; проаналізовано особливості елітних ювелірних виробів на прикладі ексклюзивних прикрас класу люкс кращих ювелірних брендів світового масштабу – Van Cleef & Arpels, Cartier, Boucheron, Tiffani & Co, Graff, Chopard, Bulgari (Bvlgari). Компанії для оприлюднення своїх унікальних колекцій прикрас послуговуються інтернет-ресурсом, що свідчить про певну інформаційну забезпеченість завдань товарознавчої експертизи. Практична значущість дослідження полягає в розробленні основ і рекомендацій, які можуть застосовувати експерти під час дослідження ювелірних виробів відомих брендів.

Ключові слова: судова товарознавча експертиза; ювелірний виріб; дорогоцінне каміння; дорогоцінний метал; високе ювелірне мистецтво; бренд; визначення вартості; вартість; оцінка.

Вступ

В Україні останніми роками спостерігається тенденція до зростання кількості призначень товарознавчих експертиз, мета яких полягає у визначенні вартості виробів із дорогоцінних металів. Серед них незрідка трапляються ювелірні вироби відомих світових брендів (далі – бренд). Водночас значно збільшилась кількість кримінальних правопорушень проти власності, предметом яких є саме ювелірні вироби. Так, за результатами аналізу даних відділу товарознавчих досліджень (далі

– ВТД) лабораторії інженерно-транспортних та товарознавчих досліджень (далі – ЛІТТД) Державного науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України (далі – ДНДЕКЦ МВС України), 2023 р. експерти відділу виконали 161 товарознавче експертне провадження, з яких 22 (14 %) – експертизи ювелірних виробів. Серед них 14 (64 % від кількості експертиз ювелірних виробів) – експертизи, об'єктами яких були брендові ювелірні вироби. Тож, постає потреба у швидкому, ефективному та якісному застосуванні

спеціальних знань у цьому напрямі для прискорення розслідувань і притягнення винних до відповідальності, що сприятиме підтриманню режиму законності в державі.

Теоретичне підґрунтя цього дослідження формують праці вчених-криміналістів, які зробили значний внесок у дослідження проблемних питань теорії криміналістики і судової експертології, серед них: В. М. Бараняк, М. Ю. Барна, В. Д. Берназ, В. І. Галаган, В. Г. Гончаренко, А. В. Іщенко, А. І. Лозовий, Є. Д. Лук'янчиков, Є. І. Макаренко, І. В. Пиріг, М. В. Салтевський, Е. Б. Сімакова-Єфремян, Л. Д. Удалова, В. Ю. Шепітько та ін. У різні періоди проблематику товарознавчих досліджень та, зокрема, досліджень ювелірних виробів вивчали такі науковці і практики, як: Т. М. Артюх, П. М. Баранов, В. А. Бітаєва, О. С. Донцова, О. О. Желавська, В. В. Індутний, Є. Г. Коваленко, М. М. Назимок, К. А. Піркович, Ю. Д. Суліменко, О. В. Шевченко, О. К. Шликова та ін. Сьогодні в цьому напрямі працюють вітчизняни і зарубіжна наукова спільнота, а також практики, висвітлюючи, серед інших, такі питання: теоретичні та методологічні аспекти судової товарознавчої експертизи (Buzyna, & Kravchenko, 2020); основні причини, що тягнуть за собою збільшення кількості клопотань і повідомлень про неможливість проведення судової товарознавчої експертизи (Kotenko, & Talurova, 2020); можливості судової товарознавчої експертизи в межах кримінального провадження (Olefir, 2019); особливості формування професійних компетентностей судового експерта-товарознавця (Petrova, & Dontsova, 2020); застосування спеціальних знань і методів у судовій товарознавчій експертизі (Kostorna, & Zuieva, 2021); поняття товарознавчої експертизи, її цілі та завдання (Sereda, 2021); специфіка проведення товарознавчої експертизи в Україні (Sivchuk, 2021); актуалізація методичного забезпечення судової товарознавчої експертизи (Lysenko et al., 2022); правові та методологічні основи оцінювання якості товару як об'єкта судової товарознавчої експертизи (Soloviova, & Menshykh, 2022), а також прогнозування ринкового попиту на ювелірні вироби (Pavlova, & Lukianenko, 2019); товарознавча експертиза ювелірних виробів (Indutnyi et al., 2021); дизайн ювелірних виробів у секторі розкоші: мистецтво, ремесло, технології та стійкість (Manlow, 2021); методи та засоби товарознавчої експертизи ювелірних виробів (Soloviova, 2021); засоби композиційної виразності в ювелірному дизайні (Kolosnichenko et al., 2022); аналіз сучасних індійських ювелірних виробів (Shokrpor, & Mehdirpour Moghaddam, 2022); дослідження концепції дизайну ювелірних виробів (Wu, 2022).

Проте й досі постають проблемні питання під час проведення товарознавчої експертизи, об'єк-

тами якої є вироби з дорогоцінних металів, зокрема дослідження та визначення вартості прикрас, створених відомими світовими брендами. Окреслене й зумовлює актуальність обраної тематики і визначає мету дослідження.

Матеріали та методи

Мета статті полягає у визначенні особливостей ювелірних виробів відомих світових брендів як об'єктів товарознавчої експертизи. Для досягнення зазначеної мети потрібно вирішити такі завдання: висвітлити можливості і перспективи використання спеціальних знань у формі судової товарознавчої експертизи під час дослідження брендового ювелірного виробу та визначення його вартості; проаналізувати особливості елітних ювелірних виробів на прикладі ексклюзивних прикрас класу люкс кращих ювелірних брендів світового масштабу; розробити послідовність дослідження брендового ювелірного виробу та визначення його вартості.

Методологічний інструментарій обрано, зважаючи на поставлену мету, специфіку об'єкта та предмета дослідження. Його основу становить загальний діалектичний метод наукового пізнання реальних явищ, а також зв'язок із теорією та практикою проведення судових товарознавчих експертиз ювелірних виробів.

Для вивчення особливостей елітних ювелірних виробів проаналізовано й унаочнено ексклюзивні прикраси класу люкс кращих ювелірних брендів світового масштабу, серед яких такі ювелірні дома, як: Van Cleef & Arpels; Cartier; Boucheron; Tiffani & Co; Graff; Chopard; Bulgari (Bulgari). Компанії для оприлюднення своїх унікальних колекцій прикрас послуговуються інтернет-ресурсом, що свідчить про певну інформаційну забезпеченість завдань товарознавчої експертизи. Для розроблення послідовності дослідження ювелірного виробу відомої ювелірної компанії та визначення вартості, що має розпочатися лише після того, як судовий експерт у галузі товарознавства визначить оригінальність його походження, проаналізовано й узагальнено особливості, притаманні брендовим коштовностям як об'єктам товарознавчої експертизи.

Результати та обговорення

Під час розслідування та судового розгляду кримінальних проваджень часто постає потреба в застосуванні спеціальних (Lukianchukov, et al., 2019; Yusupov, 2023) товарознавчих (Olefir, 2019; Kostorna, & Zuieva, 2021) знань. Спеціальні знання у галузі товарознавства, що використовують у формі товарознавчої експертизи (Sereda, 2021, s. 321), являють собою дослідження споживчих властивостей

товарів за органолептичними, фізико-хімічними та мікробіологічними показниками, за їхніми кількісними характеристиками, що провадить експерт, здійснюючи дослідження та на підставі інформації, яка міститься на маркуванні товарів та (або) в їхніх супровідних документах. Предметом судової товарознавчої експертизи є фактичні дані, які встановлюють у процесі вивчення матеріалів судового провадження, і надані об'єкти, що характеризують товари, послуги, роботу, товарні властивості, фактичний стан товарів, вартість товарів, інша інформація для споживачів.

Об'єктами судової товарознавчої експертизи, як вважають науковці (Arkhyrov, & Artiukh, 2008, s. 21–23), є товари (вироби), зразки (проби), які реально існують або існували в минулому, а також документи (матеріали кримінальних проваджень і цивільних справ), у яких викладені відомості про товарні характеристики досліджуваних об'єктів і різноманітні ситуації, що стосуються операцій, пов'язаних із товаром (умови упакування, маркування, зберігання, транспортування, експлуатації, інші обставини, що мають значення в конкретному кримінальному провадженні чи цивільній справі). Тож, об'єктами судової товарознавчої експертизи (Shevchenko, 2017, s. 134) є матеріальні товари, до яких належать (Honcharenko (Red.), 2010, s. 241): різні вироби товарного походження, зразки (проби), матеріали кримінальних проваджень і цивільних справ, у яких викладено товарні характеристики досліджуваних об'єктів та інша інформація про обставини зміни споживчих властивостей; машини, великі машинні комплекси й обладнання; сировина, нафтопродукти, лісоматеріали, мінеральні добрива; споживчі властивості різноманітної сировини, допоміжних матеріалів, тари і засобів пакування; продукція промислово-технічного призначення; ювелірні вироби, їх частини та брутт ювелірних виробів тощо.

Товарознавчу експертизу призначають у межах кримінального провадження в разі, коли об'єкт дослідження є товаром – об'єктом матеріального світу, що містить інформацію, яка має значення для розслідування та є необхідною для вирішення експертного завдання. При проведенні товарознавчих експертиз ювелірних товарів об'єктами дослідження є ювелірні вироби, їхні частини, складові ювелірних виробів, брутт. Водночас товарознавча експертиза ювелірних виробів покликана, наголошують фахівці (Yashchyshyna, 2020, Kviten 2–3, s. 68), забезпечити виявлення дефектів, недопущення на ринок фальсифікованих і неякісних товарів, а також визначення їх ринкової вартості або вартості брутту.

Згідно з п. 3.1 розд. 3 ДСТУ 3375-96 «Вироби золотарські. Терміни та визначення» ювелірним

(золотарським) є «виріб культурно-побутового призначення з коштовних металів; із застосуванням коштовних металів; виріб з некоштовних металів у разі застосування різних видів художнього оброблення, таких як скань, зернь, чернь, фініфть, риткування, карбування, кування, алмазне гранування, виріб зі стопів, що імітують коштовні метали, за умови високохудожнього його виконання в поєднанні з коштовними, напівкоштовними і кольоровими каменями природного чи штучного походження, перлами, коралами, бурштином, перламутром, склом, кришталем, рогом, кістю; високохудожній виріб з каменю, бурштину, рогу, кості». Тож, до ювелірних виробів (Mykytiuk et al., 2016, Sichen 29) належать прикраси та предмети побуту з благородних металів у поєднанні з коштовним, напівкоштовним і виробним камінням (мінерали та гірські породи з цінними властивостями, використовувані для виготовлення художніх і декоративних виробів – Biletskyi, 2023, Liutyi 14), а також художні вироби з недорогоцінних металів та інших матеріалів, що виконані з великою художньою майстерністю та відповідають високим естетичним вимогам.

Розглядають товарознавчу експертизу ювелірних виробів (Artiukh, 2003) як дослідження товару з оцінюванням комплексу показників споживчих властивостей і наданням компетентного експертного висновку. Під кутом зору практичної діяльності експертів криміналістичних центрів товарознавча експертиза ювелірних виробів – це експертна діяльність з оцінювання виробу, що полягає в дослідженні його кількісних, якісних і вартісних характеристик, наявності / відсутності дефектів, причин їх виникнення, визначенні ступеня зносу, відповідності умовам нормативної документації, умовам договору та, як результат, оформленні мотивованого висновку експерта, що містить у собі відповіді на запитання, поставлені на вирішення експерту. Тож, товарознавча експертиза ювелірних виробів спрямована на отримання фактичних даних щодо їх товарних характеристик і стану виробів, які експерт встановлює під час дослідження на основі спеціальних знань у галузі товарознавства ювелірних виробів.

Товарознавча експертиза ювелірних виробів, вважають науковці (Artiukh, 2005, Nazymok et al., 2009), вирішує ідентифікаційні завдання, до яких належить таке коло запитань (Nazymok et al., 2009, s. 11–12): До якого класу або групи однорідних товарів (виробів) відносяться представлені на дослідження виробу? Чи є надані для експертного дослідження предмети ювелірними виробами з дорогоцінним камінням, якщо так, то якими саме? Які якісні характеристики дорогоцінних каменів в ювелірних виробках (вид огранки, колір, чистота,

розмір, маса, якість огранки)? Яка вага кожного з дорогоцінних каменів у ювелірних виробках? Яка загальна вага дорогоцінного каміння у ювелірних виробках? З якого металу (металів) виготовлені надані для дослідження ювелірні вироби? Якщо надані для дослідження ювелірні вироби виготовлені з дорогоцінних металів, то з яких саме і яка їхня проба? Яка вага дорогоцінних металів у кожному з наданих на дослідження ювелірних виробках? Яка загальна вага наданих для дослідження ювелірних виробів, а також яка вага кожного з них окремо? Чи містяться на ювелірних виробках клейма, іменники, підписи, якщо так, то які саме, яких інспекцій, виробників тощо? Які клейма, заводські чи кустарні, містяться на ювелірних виробках?» Чи відповідає наданий на дослідження виріб виробам зазначеної на маркуванні фірми? тощо.

Водночас вирізняють такі види ідентифікації: «асортиментну (групову, видову), якості, кількісну (партійну), документальну або/і інформаційну, атрибутивну» (Artiukh, 2005, s. 168–169; Nazumok et al., 2009, s. 12). За таких підходів усі завдання належать лише до однієї групи.

З позиції теорії криміналістики завдання судової експертизи доцільно поділяти на ідентифікаційні та неідентифікаційні. Ідентифікаційні спрямовані на ототожнення об'єкта за його відображенням. Якщо особливих ознак недостатньо, розв'язання ідентифікаційного завдання завершується встановленням групової належності об'єкта – належності об'єкта до деякої множини (групи) однорідних об'єктів на основі вивчення властивих усім об'єктам цієї групи загальних ознак. Визначення єдиного джерела походження об'єктів являє різновид встановлення групової належності. Виконуючи діагностичні завдання, виявляють механізм події: час, спосіб і послідовність дій, подій, явищ, причинні зв'язки між ними; природу, якісні та кількісні характеристики об'єктів, їх властивості й ознаки, які не піддаються безпосередньому сприйняттю, тощо. Класифікаційні завдання розглядають як окремі випадок діагностичних. Спрямовані вони на встановлення відповідності об'єкта певним, заздалегідь заданим характеристикам і віднесення його на цій підставі до певного класу, роду, виду (Lukianchukov, Ye., & Lukianchukov, B. (Uklad.), 2023, s. 7–8).

Убачається, що завдання товарознавчої експертизи ювелірних виробів, ґрунтуючись саме на основних концептуальних положеннях загальної теорії (методології) криміналістики, доцільно поділяти на такі групи:

ідентифікаційні (встановлення загальних ознак виробу; найменування виробу; походження – місто, підприємство, виробник, країна походження за даними, зазначеними на бирках; попередне

встановлення за даними, зазначеними на бирках, виду дорогоцінного сплаву, виду дорогоцінного каміння; встановлення методу та способу виготовлення; соціального та функціонального призначення виробу);

класифікаційні (встановлення належності виробу до групи (виду) ювелірних виробів; виду сплаву металів; конструктивних особливостей виробу тощо);

діагностичні (встановлення відповідності якості та комплектності виробів вимогам нормативних документів або зразкам; відповідності (невідповідності) характеристик об'єктів маркувальним даним, відображеним в ярликах, етикетках, клеймах; встановлення наявності дефектів, їх виду та впливу на якість виробу та його властивості; встановлення підприємства-виробника, часу та способу виготовлення виробу тощо).

Для проведення товарознавчої експертизи ювелірних виробів застосовують такі методи дослідження (Soloviova, 2021, s. 93):

Органолептичний – для визначення форми, кольору виробу, наявності клейм, а також кольору, форми, прозорості, огранювання вставок, наявності в них включень;

інструментальний (вимірювальний) – для визначення геометричних розмірів, маси виробів і вставок, відбитків клейм;

розрахунковий – для визначення з використанням формул маси і форми огранювання вставки відповідно до її геометричних розмірів;

експрес-метод – за його допомогою контролюють пробу металу;

вартісний метод дослідження – для визначення показників якості виробів у вартісних одиницях на відповідний період.

Звернувшись до історії, можна констатувати, що ювелірні прикраси привертати до себе увагу, відколи людям стали доступні дорогоцінні метали (Wicker, 2019). Наразі нічого не змінилося, ринок ювелірних прикрас збільшується кількістю пропозицій, а список компаній, що спеціалізуються на ювелірній справі, поповнюється майже щороку, і кожна з них має свою багату історію, особливості, індивідуальний почерк, стиль та послі. А серед кращих ювелірних брендів світового масштабу (*Yuvelirni brendy: TOP 15 vidomykh brendiv yuvelirnykh prykras*, n.d.; Zaiarniuk, n.d.) особливої уваги заслуговують такі.

«*Van Cleef & Arpels*» (*Yuvelirni brendy: TOP 15 vidomykh brendiv yuvelirnykh prykras*, n.d.; Zaiarniuk, n.d.; Van Cleef & Arpels, n.d.) – один із найкращих французьких брендів, що починає свій шлях від 1906 р. Ювелірні прикраси створюють із дорогоцінних матеріалів і металів, які ретельно відбирають за найсуворішими критеріями. Особливість

цієї компанії – перед виготовленням виробів майстер вручну промальовує попереднє креслення, за яким роблять чорнові прикраси з кришталю, олов'яного сплаву, аби візуально уявити, як насправді виглядатиме готовий майбутній виріб. Їхня візитна картка – флористичні й анімалістичні мотиви. Виріб, за яким ідентифікують бренд, – намисто «Alhambra» у формі чотирилистої конюшини (рис. 1). Саме цей символ часто спостерігаємо на виробках бренду.

Рис. 1
Підвіска «Alhambra»

Сам ювелірний дім (*Van Cleef & Arpels*, n.d.) своїми характерними особливостями вважає:

рух та асиметрію – у кожному виробі простежується віртуозна гра з об'ємами та формами, асиметричність;

увагу до кожної деталі – майстри прискіпливо доводять до досконалості кожен елемент виробу дому, створюючи гнучкі з'єднання, майстерно приховують замки та кріплення. На окремих виробках наявні елегантні деталі у вигляді візерунків або поетичних сцен, що зображені на звороті прикрас;

метаморфозу – технічну інновацію та вміння створювати прикраси, що трансформуються. Прикладом цієї характерної особливості є кільце «Passe-Partout» (рис. 2) і «Zip» (рис. 3), які можна подовжувати і вкорочувати, перетворювати на браслети і пояси, доповнювати знімними брошами;

поєднання матеріалів – більшість коштовностей виготовлені з платини або білого золота та мають яскравий, унікальний дизайн (рис. 4 і 5). Також у виробках трапляється дорогоцінне та виробне каміння, що гармонійно поєднується з іншими благородними матеріалами, такими як перламутр, народжуючи чудову гру світла та демонструючи вишукані комбінації кольорів.

У разі придбання оригінального виробу компанія надає послуги з догляду за виробом, персоналізації та особистого регулювання. Для годинників пропонує багаторічне обслуговування. До

кожного виробу додає елегантний футляр, фірмову коробку, пакет і сертифікат автентичності.

Рис. 2
Кільце «Passe-Partout». Трансформується у браслет

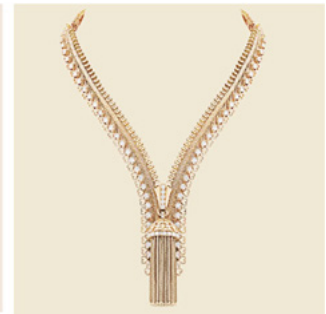

Рис. 3
Кільце «Zip». Трансформується у браслет

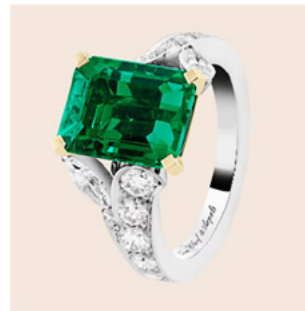

Рис. 4
Каблучка «Jasmin»

Рис. 5
Годинник «Lady Arpels Papillon Extraordinaire»

«*Cartier*» (*Yuvelirni brendy: TOP 15 vidomykh brendiv yuvelirnykh prykras*, n.d.; *Cartier*, n.d.; *Zaiarniuk*, n.d.) – всесвітньовідома французька компанія, заснована 1847 р. Виробляє прикраси високого ювелірного мистецтва. Їхня візитна картка – висока якість матеріалів, особливий спосіб огранювання, що зберігається в таємниці, і стильний дизайн, який буде актуальний у будь-яку епоху. У своїх роботах компанія застосовує тільки дорогоцінне каміння високої якості. Рослинні й анімалістичні мотиви, складні геометричні форми і тяжіння до мінімалізму – фірмовий почерк майстрів компанії. Саме *Cartier* стала засновником аксесуара прямокутної форми. Компанія часто використовує у своїх прикрасах комбінацію золота різних відтінків – колекція прикрас «Trinity» (рис. 6). Обличчям ювелірного дому також є дорогоцінні вироби у вигляді комах, диких тварин, колекції прикрас «Love» (рис. 7), «Juste un Clou» (рис. 8), «Panthere de Cartier» (рис. 9 і 10).

Рис. 6
Каблучка «Trinity». Золото трьох кольорів, діаманти

Рис. 7
Браслет «Love»

Рис. 8
Браслет «Juste un Clou»

Рис. 9
Браслет «Panthere de Cartier».
Біле золото, діаманти, смарагди, онікс

Рис. 10
Підвіска «Panthere de Cartier».
Біле золото, діаманти

Характерними ідентифікаційними ознаками виробів Cartier (*Guarantee & Authenticity, n.d.*; *Yak pereviryty hodynyk Cartier na spravzhnist, n.d.*; *How To Spot A Fake Cartier LOVE Bracelet, n.d.*) є наявність:

фірмової упаковки з матеріалів високої якості, з логотипом Cartier;

сертифікат справжності;

логотипи та клейма – вироби мають такі позначки, як логотип «Cartier», серійний номер (для сучасних виробів), розмір (для браслетів і каблучок); усі шрифти, які використовують для нанесення позначок, мають однакову глибину;

якість матеріалу – коштовні прикраси Cartier виготовляють на високому рівні, часто з 18-каратного золота.

«**Boucheron**» (*Yuvelirni brendy: TOP 15 vidomykh brendiv yuvelirnykh prykras, n.d.*; *Boucheron, n.d.*) – французька компанія, заснована 1858 р., випускає тільки елітні прикраси, які виготовляють із дорогоцінних металів і каміння найвищої якості. Перевагою продукції є не тільки якісні матеріали, а й унікальний дизайн. Асортимент компанії – каблучки, браслети, намиста, кулони, сережки, брошки, годинники. Найвідоміші колекції прикрас:

«Serpent Bohème» (*Akvapraz – zvezda novoї kollekcii ukrashenii Boucheron, 2021, Iiun 4*) – незвичайна колекція, головною особливістю прикрас якої є використання форм змії. Колекцію створено на основі полірованого білого і жовтого золота з використанням діамантових паве. Також характерна її риса – чіткі та правильні геометричні форми. Слід наголосити: сьогодні в цій колекції використовують аквапраз – напівпрозоре натуральне каміння, виявлене 2015 р. в Зімбабве, що становить основну новинку колекції. Вироби з використанням цього каміння виготовлені з білого золота, а сам камінь окантований діамантами круглого огранювання (рис. 11);

«Animaux de Collection» (*Animaux de Collection, n.d.*; *Boucheron Animaux de Collection, n.d.*) – друга колекція прикрас, яку вважають візитною картою бренду. Virізняється своєю оригінальністю, елегантністю, легкістю, адже кожний виріб створений в анімалістичному стилі з особливою увагою до деталей (рис. 12). Майстри використовують поєднання золота та дорогоцінного каміння – смарагдів, діамантів, сапфірів, оніксу, турмаліну, цаворитів, морганіту, кварцу тощо, різних кольорів і форм.

Рис. 11
Колекція Boucheron «Serpent Bohème»

Ювелірний дім пропонує своїм клієнтам можливість післяпродажного обслуговування придбаного виробу, створення власного дизайну бажаної прикраси та її автентифікацію. Оригінальний юве-

лірний виріб супроводжується сертифікатом, має код виробу, передбачено також фірмову упаковку.

«**Tiffani & Co**» (*Yuvelirni brendy: TOP 15 vidomykh brendiv yuvelirnykh prykras, n.d.*; *Zaiarniuk,*

Рис. 12
Колекція Boucheron «Animaux de Collection»

n.d.; *Tiffany&Co.*, n.d.) – цей бренд бере свій початок від 1937 р., але виготовляє прикраси тільки з 1942 р. Бірюзова колірна гама – фірмовий, корпоративний логотип, що супроводжує всі паковальні матеріали. Ювелірному дому притаманний власний особливий стиль і якість, він виготовляє прикраси з платини, золота та срібла в поєднанні з дорогоцінним камінням. Вироби вирізняються своєю функціональністю, ергономічністю, вишуканістю, лаконічністю та розкішним дизайном, що не дозволить сплутати їх із виробами інших ювелірних домів. Культовими колекціями бренду вважають:

«Tiffany Keys» (*Tiffany Collections*, n.d.; *Vinokur*, n.d.) – золоті підвіски у формі ключика з білого, рожевого, жовтого золота з діамантами, окремі елементи яких виконані у формі корони, трилисника, форми квітки лілії з трьома пелюстками, калейдоскопа (рис. 13) тощо;

«Tiffany T» (*Vinokur*, n.d.) – вироби з виразними лініями у формі літери Т – графічний символ, декорований діамантами. Візитна картка цієї серії прикрас – незамкнуті кільця та браслети з фірмовим атрибутом (рис. 14). У колекції використовують 18-каратне золото та стерлінгове срібло 925 проби.

Рис. 13
Колекція прикрас «Tiffany Keys»

Рис. 14
Колекція прикрас «Tiffany T»

Ще однією легендарною прикрасою від ювелірного дому є каблучка «Tiffani Setting» (рис. 15), дизайн якої створений 1886 р. (*Vinokur*, n.d.; *The Tiffany® Setting Engagement Ring in Platinum*, n.d.). Каблучка вирізняється інноваційним дизайном. Завдяки особливій конструкції огранка діаманта піднята над обідком, що дає змогу демонструвати все багатство діамантових переливів.

Рис. 15
Каблучка «Tiffani Setting»

«**Graff**» (*Yuvelirni brendy: TOP 15 vidomykh brendiv yuvelirnykh prykras, n.d.; Zaiarniuk, n.d.; Graff, n.d.; Diamantova kazka Graff: vid Londona do Kyieva, 2021, Sichen 22*) – британський бренд, створений 1960 р. в Лондоні. Виробляє тільки ексклюзивні прикраси класу люкс. Є офіційним постачальником дорогоцінного каміння для королівської сім'ї Британії. Кожна робота уособлює розкіш і зроблена з розмахом. Відомий своєю унікальною ювелірною технікою, високою майстерністю, скрупульозністю, увагою до деталей, бездоганною якістю діамантів. Фірмова риса прикрас – ефект рухливості діаманта, завдяки якому інкрустація виходить більш блискучою і невагомою. Майстри також використовують техніку невидимої вставки: знизу в каміння вбудовані спеціальні пази, за які вони кріпляться до золотої решітки в основі прикраси і стають невидимими для оточення. Вироби відомі своєю оригінальністю, складним багаторівневим дизайном і великою кількістю деталей. У процесі виготовлення кожен елемент ретельно очищають і полірують – не менше як тричі. Славиться своїми діамантами (кольоровими та білими), які всі проходять через Південноафриканську діамантову корпорацію. Повне залучення до виробничого процесу (від поставок сировини аж до створення прикрас) є ще одним підтвердженням елітності виготовлених виробів. До того ж це перша компанія, яка ставить унікальний ідентифікаційний номер на своїх діамантах, що свідчить про високу якість продукції і унеможливує ризик підроблення. Кожен камінь має свій особливий ідентифікаційний номер, помітний тільки за 10-кратного збільшення.

Компанія відкрила світові низку знаменитих діамантів із найвищими характеристиками кольору та чистоти (*Famous Diamonds, n.d.*), наприклад камінь «Graff Venus» – діамант у формі серця вагою 118,78 карата, «Graff Lesedi La Rona» вагою 302,37 карата – найбільший діамант найвищого кольору та прозорості, сертифікований GIA, і найбільший у світі діамант квадратної смарагдової огранки, майстерно огранований і відполірований провідною світовою командою гемологів і майстрів полірування Graff nf «Golden Empress» – жовтий діамант вагою 132,55 карата, що став фірмовим знаком Graff. Крім того, компанія стала першою, яка зробила неможливе: під час полірування необробленого алмаза в 269 каратів, що був знайдений у Ботсвані, отримала два (*The Eternal Twins, n.d.*) абсолютно бездоганних, з ідентичним D кольором (*GIA 4Cs Color, n.d.; Kolir diamantiv ta sertyfikaty yakosti, 2018, Hruden 23; Diamond Buying and the Four Cs, Part 2: Diamond Color, n.d.*) діаманти вагою по 50,23 карата – «Graff Eternal Twins». Як результат зазначеного, формуючи ціни на прикраси, зважають на їхню вагу, тип металу та ціну дорогоцінного каміння.

Також чималою часткою у вартості є гонорар іменитих майстрів. Середня ціна на фірмове намисто становить майже 500 тис. євро.

Візитною карткою бренду став найдорожчий у світі станом на 2023 р. діамантовий годинник «Hallucination» (рис. 16) за \$55 млн – жіночий годинник, виготовлений із платини, інкрустований різнокольоровими діамантами загальною вагою 110 каратів (*Van Halem, 2014; Hallucination: damskyi hodynnyk vartistiu \$55 milioniv, 2015, Hruden 28*).

Рис. 16
Жіночий годинник «Hallucination»

«**Chopard**» (*Yuvelirni brendy: TOP 15 vidomykh brendiv yuvelirnykh prykras, n.d.; Zaiarniuk, n.d.; Chopard, n.d.; Chasy ta prykrasy Chopard: vid nevelykoi manufaktury do vsesvitnoi slavy, 2022, Berezen 20*) – швейцарська компанія, яка з 1860 р. пододала шлях від невеликої годинникової майстерні до всесвітньовідомого ювелірно-годинникового дому, що також виготовляє ювелірні вироби. Ювелірні прикраси цього бренду – зразок витонченого європейського стилю, який гармонійно поєднує швейцарський шик і німецький мінімалізм. Компанія створила унікальну колекцію прикрас «Happy diamonds» (рис. 17), особливість якої полягає в тому, що вироби мають сапфірове скло, під яким «вільно плавають» діаманти. Дизайнер компанії Рональд Куровський 1976 р. представив власний сміливий та інноваційний підхід до виготовлення годинників, запропонувавши не закріплювати діаманти на корпусі, а дозволити їм вільно пересуватися циферблатом. Оригінальний дизайн годинника з діамантами, що вільно переміщуються між двома прозорими сапфіровими пластинами скла, був одразу захищений патентом. Рухливі діаманти з огранкою на циферблатах стали відмінною рисою компанії. Сьогодні в колекцію входять каблучки, підвіски, браслети, годинники, що мають свій унікальний дизайн. Виготовляють їх із дорогоцінного металу найвищої якості. Вони мають вставки дорогоцінного каміння.

Колекцією, що складається з виробів високого ювелірного мистецтва, є «Red Carpet Collection». Її оновлюють з року в рік (рис. 18–20). Художній директор компанії Кароліна Шойфеле щороку до дня проведення кінофестивалю в Каннах створює новий дизайн виробів, що поповнюють колекцію (*Chopard Official Partner to the Cannes Film Festival, n.d.; Red Carpet Collection 2021, n.d.; Red Carpet Collection 2022, n.d.; Red Carpet Collection 2023, n.d.*).

До колекції входять брошки, кольє, каблучки, сережки, підвіски, годинники, чокери, створені з особливою розкішшю та увагою до деталей. Виро-

би мають вставки діамантів, смарагдів, сапфірів, танзанітів, іншого каміння різних кольорів, розмірів (що можуть досягати 100 каратів) та огранювання (груша, маркіз, бріолет, коло, багет тощо). Прикраси цієї колекції виготовляють із металу найвищої якості – тонованого титану, платини, 18-каратного «етичного» золота, що має сертифікат Fairmined тощо (*Chopard commits to 100% ethical gold*, 2018, April 13).

Відрізнити оригінальний виріб від підробки можна за такими критеріями:

вироби мають персональний номер і логотип, нанесений лазерним гравіюванням; перевірити справжність наручного годинника за його серійним номером можна, звіривши номер годинника з номером, зазначеним у сертифікаті компанії-виробника, зазначене число на корпусі та в гарантійному документі має бути однаковим;

Рис. 17
Колекція прикрас «Happy diamonds»

Рис. 18
Колекція прикрас «Red Carpet Collection» 2021 р.

Рис. 19
Колекція прикрас «Red Carpet Collection» 2022 р.

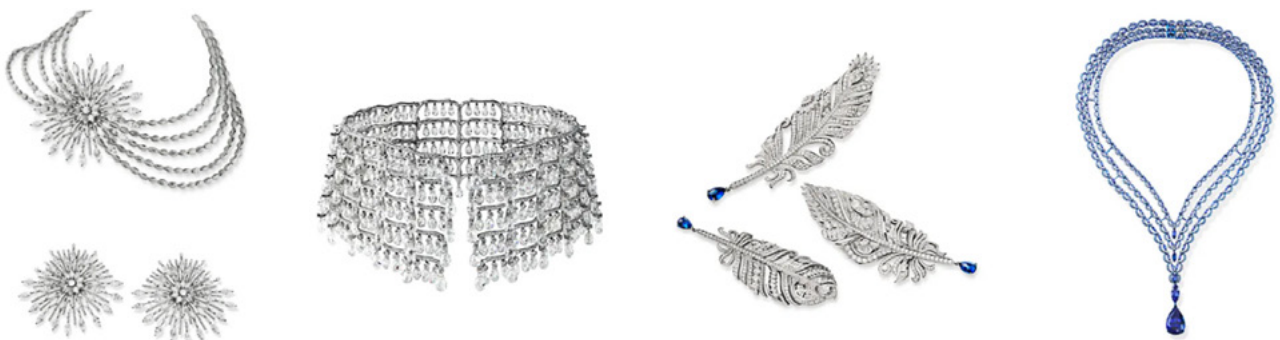

Рис. 20
Колекція прикрас «Red Carpet Collection» 2023 р.

компанія використовує високопробні дорогоцінні метали, тому в документах має зазначатись, який саме; до того ж цей бренд – принциповий прихильник 18-каратного золота, платини 950 проби, високоміцних матеріалів і натурального дорогоцінного каміння, крім діамантів дизайнери застосовують натуральні рубіни, сапфіри, смарагди для оздоблення не лише корпусів, а й браслетів, за традицією, самоцвіти використовують для інкрустації жіночих ювелірних годинників;

гарантійний сертифікат – обов'язковий для виробів, оздоблених діамантами та іншим дорогоцінним камінням, їхню кількість, характеристики та вагу (карат) обов'язково зазначають у сертифікаті; у репліках використовують дешевші матеріали, наприклад фіаніти, які не мають високої ювелірної цінності, а замість золота та платини – позолоту, що легко відрізнити і визначити досвідчений ювелір;

якість упаковки – усередину коробки кладуть гарантійний сертифікат та інструкцію у вигляді невеличкої книжки, якщо її немає в електронному вигляді на офіційному сайті (*Chopard yak vidriznyty pidrobku, n.d.*).

«Bulgari» або «Bvlgari» (*Yuvelirni brendy: TOP 15 vidomykh brendiv yuvelirnykh prykras, n.d.; Zaiarniuk, n.d.; Bulgari, n.d.*) – італійський бренд, створений 1884 р. Сотіріо Булгарі. Візитна картка ювелірної компанії – помітний шик, престиж,

квіткові мотиви в брошках і намистах. Кожна прикраса – справжній витвір мистецтва. На кожному виробі – унікальне клеймо, що є своєрідним підписом. Під цим брендом створюють браслети, обручки, сережки, намиста, підвіски, годинники тощо. Каталог прикрас складається як з масивних моделей, так і з тендітних і витончених прикрас, виготовлених на основі діамантів, перлин, срібла, платини, золота. Будь-яка колекція – ретельно продумане поєднання форми та кольору. Дизайнери бренду в прикрасах поєднують помітні, сміливі рішення. Наприклад, блакитний сапфір із діамантами, зелений смарагд із рожевою шпінеллю. Дизайн коштовностей цієї марки легко пізнаваний – чіткість ліній, геометричні орнаменти, масивність і різнобарв'я каменів.

Найпопулярніші, упізнавані колекції: «Bulgari Bvlgari» (рис. 21) – її особливою рисою є гравіювання виробів логотипом на обідку та «Serpenti» (рис. 22, 23) – лінійка прикрас, створена за змійними мотивами. До колекції входять каблучки, колье, браслети, сережки, годинники, які мають витончені лінії, вигини та форми. Кожен виріб складається з окремих платинових або золотих лусочок, міцно скріплених між собою та інкрустованих різним камінням – оніксом, рожевим коралом, перламутром, нефритом, діамантами (*Bvlgari – nemaie mezhi doskonalosti, 2011, Liutyi 9*).

Рис. 21
Колекція прикрас «Bulgari Bvlgari»

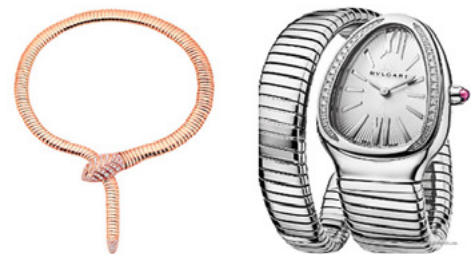

Рис. 22
Колекція прикрас «Serpenti»

Рис. 23
Кольє «Serpenti Ocean Treasure»

Оригінальним виробам бренду притаманне: фірмове пакування в гарний футляр, техніч-

ний стан якого не має викликати сумнівів щодо якості; для годинників коробки комплектуються інструкцією з використання та гарантійною картою з QR-кодом для реєстрації на сайті, паперових сертифікатів чи пластикової карти (з 2018 р.), у яких продруковано номер годинника, референс тощо;

наявність на виробі серійного номера, що можна перевірити на сайті Bvlgari. Індивідуальний числовий код, зазначений на корпусі, має збігатися з позначкою у пластиковій карті. Цей номер відобразиться в характеристиках моделі на сайті;

чіткі, рівні та гранично акуратні гравіювання на корпусі (*Yak perevirnyty hodynnyk Bvlgari na spravzhnist, n.d.*).

Слід наголосити, що дослідження ювелірного виробу відомої ювелірної компанії та визначення вартості судовий експерт у галузі товарознавства розпочинає лише після визначення оригінальності його походження.

Ознаками оригінальності такого об'єкта дослідження може бути наявність:

супровідних документів і бирок ювелірного дому, а саме: гарантійного талона; сертифікатів; інструкції з користування та догляду; паспорта виробу;

фірмову упаковку (виготовляють із матеріалів високої якості та позначають логотипами компанії); клейм та іменників на виробі, його серійного номера, референсу на годинниках;

брендування виробу – нанесення на нього логотипів компанії у вигляді тиснення (гравіювання) з дотриманням глибини, акуратності, граничних форм і чіткості.

За відсутності таких ознак судовий експерт відповідно до ч. 1 ст. 7 та ч. 2 ст. 9 Закону України «Про судову експертизу» має право клопотати про залучення до проведення судової товарознавчої експертизи вузькопрофільних фахівців як судових експертів, які мають значний досвід продажу, оцінювання та ремонту елітних (лімітованих) ювелірних виробів усесвітньовідомих торговельних марок. Адже ринок такого майна обмежений і вирізняється специфічними властивостями.

У разі підтвердження оригінальності походження судовий експерт розпочинає дослідження брендового ювелірного виробу та визначення його вартості за послідовністю, що передбачає такі етапи:

1. Вивчення та аналіз маркування, клейм, таврування, упаковки, супровідної документації (якщо така наявна), стану збереження досліджуваного ювелірного виробу.

Судовому експерту потрібно детально дослідити наявність логотипів як на упаковці, так і на самому виробі, визначити наявність та якість нанесення клейм та інших позначень, що ідентифікують виріб (серійного номера, іменника). Також окрему увагу слід приділити вивченню супровідної документації, а саме доданих сертифікатів, паспорта, інструкцій із догляду та користування. Якщо виріб надійшов для дослідження в новому стані – звернути увагу на наявність фірмової упаковки та на маркувальні дані на товарному ярлику.

2. Ідентифікація за загальними критеріями: назва виробу, вид і якість матеріалів, спосіб і метод виготовлення, форма, конструкція, типовість, показники якості, стан і наявність дефектів.

До дослідження ювелірних виробів відомих світових брендів підходять комплексно, адже таким виробам притаманна висока якість матеріалів

виготовлення та вставок каміння. Тому для визначення виду, маси, якості та вартості вставок, наявних у виробі, доцільно призначати гемологічну експертизу. Її головна мета, наголошують фахівці (Kyva et al., 2019, Kviton 4–5, s. 25), – «ідентифікація каміння та його справжності (природне або штучне), виявлення ознак облагороджування, імітацій та підроблення, визначення якісних і товарних характеристик, родовища або країни походження, способу оброблення, відповідності якості виробу з каміння стандартам та технічним умовам, прогностичної вартості каміння в ювелірних та інших виробках, у сировині, колекційних та музейних експонатах тощо». Для встановлення виду дорогоцінного металу та його вмісту у виробі необхідно призначити експертизу матеріалів, речовин і виробів. Завдяки таким підходам можна всебічно дослідити об'єкт і визначити його відповідність критеріям якості, які зазначає виробник, що також дає змогу відрізнити оригінальний виріб від підробки, та визначити його вартість повним обсягом.

3. Маркетингове дослідження ринку. На цьому етапі визначають і збирають джерела інформації про об'єкт оцінювання та ідентичні вироби, тобто вироби тієї самої компанії, які реалізуються на ринку.

4. Вибір найбільш обґрунтованого підходу вартісного оцінювання. Встановлення вартості ювелірного виробу.

Аналіз стану ринку ювелірних виробів в Україні свідчить (Pavlova, & Lukianenko, 2019, s. 35–36), що ювелірні вироби «користуються попитом незалежно від економічної ситуації та періодів розвитку ринку. Але, зрозуміло, що величина попиту буде залежати від приросту реальних доходів населення». Ринкова вартість на ювелірні вироби формується, зазначають фахівці (Molchanov, 2020, s. 181), співвідношенням попиту та пропозиції в певному місці, у певний час, у певних умовах; вона може бути схильна до помітних коливань, оскільки залежить від кон'юнктури ринку (і виробника. – О. М. і О. В.), моди, реклами, відкриття нових родовищ дорогоцінного каміння, появи синтетичних аналогів і імітацій каменів, інших чинників, але водночас завжди залишається досить високою і має постійну тенденцію до зростання в часі.

Процес визначення вартості регламентовано Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні» від 12 липня 2001 р. № 2658-III та Національним стандартом № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2003 р. № 1440. Згідно зі згаданим стандартом «оцінювач застосовує, як правило, кілька методичних підходів, що найбільш повно відповідають визначеним

меті оцінки, виду вартості за наявності достовірних інформаційних джерел для її проведення» (*Kabinet Ministriv Ukrainy [KMU], 2003, Veresen 10, Natsionalnyi standart No 1, p. 36*).

Для визначення вартості ювелірних виробів усесвітньовідомих ювелірних брендів доцільно послуговуватися порівняльним методичним підходом, зважаючи на те, що «порівняльний підхід передбачає аналіз цін продажу та пропонування подібного майна з відповідним коригуванням відмінностей між об'єктами порівняння та об'єктом оцінки» (*KMU, 2003, Veresen 10, Natsionalnyi standart No 1, p. 47; Kokhanska, 2019*). Проте для визначення вартості саме брендovих ювелірних прикрас у межах застосування процедур порівняльного методичного підходу судовий експерт проводить маркетингове дослідження ринку, за результатами якого визначає організації, які могли реалізовувати чи реалізують відповідну продукцію, та надсилає запити про надання цінової інформації станом на дату оцінювання. Як наслідок, вартість виробу визначається за офіційно отриманою інформацією, що надійшла у відповідь, методом порівняння цін і розрахунку їхнього середнього показника.

Проблемним завданням є визначення вартості виробів, що були у використанні та мають дефекти. В Інформаційному листі ДНДЕКЦ МВС України щодо особливостей визначення вартості ювелірних виробів з дорогоцінних металів унаочнено (*Chechil et al., 2018, dodatok 2*) показники зносу ювелірних виробів, що коливаються від 5 до 90 %. Проте цей підхід застосовувати до оцінювання брендovих ювелірних виробів у зв'язку з їхньою високою вартістю та цінністю, що вирізняє їх серед інших, некоректно. Адже, коли вираховують знос ювелірного виробу відомого бренду, вартість зазнає великих втрат через різницю між цінностями звичайного ювелірного виробу та виробу, що належить до високого ювелірного мистецтва. Тобто питання щодо відсоткового зняття зносу з брендovих ювелірних виробів потребує якнайшвидшого врегулювання.

5. Документальне оформлення експертного висновку щодо оціночної вартості ювелірного виробу.

Отже, дослідження та визначення вартості ювелірних виробів досить складний і багатоетап-

ний процес, оскільки вартість таких ювелірних прикрас складається не лише з фактичної ціни на витрати коштовного металу та на вставки дорогоцінного каміння. У вартість також входять витрати, що передбачають індивідуальну роботу майстра, високі технології виготовлення, особливості дизайну, якість матеріалів, післяпродажне обслуговування, гарантію, автентичність виробу.

Висновки

Дослідження ювелірних виробів відомих ювелірних домів являє собою комплексний процес, що потребує залучення вузькопрофільних фахівців, оцінювачів, ювелірів, гемологів, хіміків. Адже такі вироби можуть належати до виробів високого ювелірного мистецтва, мають велику вартість і потребують всебічного дослідження з особливою увагою до деталей. Ціноутворювальними чинниками брендovих ювелірних виробів є вартість дорогоцінного металу та вставок коштовного каміння, відбірна якість матеріалів, індивідуальна робота майстра, застосування високих технологій виготовлення, унікальність дизайну, післяпродажне обслуговування, гарантія якості, автентичність виробу. Головна особливість дослідження ювелірних виробів усесвітньовідомих ювелірних брендів полягає у визначенні оригінальності їхнього походження, оскільки це головний чинник, що формує ціну на виріб. Вироби відомих ювелірних компаній супроводжуються сертифікатами, паспортами, вирізняються серійним номером, референсом (для годинників), мають фірмову упаковку, передбачають брендovання як самого виробу, так і його комплектації.

Подяки

Автори висловлюють щирю вдячність заступнику завідувача ВТД ЛІТТД ДНДЕКЦ МВС України Анні Василівні Яценко та головному судовому експерту сектору організаційно-методичного забезпечення ЛІТТД ДНДЕКЦ МВС України Марії Сергіївні Степаненко за допомогу в аналізуванні статистичних даних, оприлюднених у цьому дослідженні.

Конфлікт інтересів

Немає.

References

- [1] Akvapraz – zvezda novoi kollekcii ukrashenii Boucheron. (2021, Iiun 4). *VOGUE* [in Russian]. <https://vogue.ua/ru/article/fashion/brend/boucheron-predstavlyayut-novinki-kollekciyu-serpent-boheme-44797.html>
- [2] Animaux de Collection. (n.d.). *boucheron.com*. <https://www.boucheron.com/en/jewelry/jewelry-collection/animaux-de-collection.html>
- [3] Arkhyrov, V. V., & Artiukh, T. M. (2008). Metodolohichni zasady sudovo-tovarovnavchoi ekspertyzy. *Visnyk KNTEU*, 1, 21–28 [in Ukrainian].

- [4] Artiukh, T. M. (2003). *Diahnostyka ta ekspertyza koshtovnosti*: pidruchnyk. Kyiv: Alterpres. 458 s. [in Ukrainian].
- [5] Artiukh, T. M. (2005). *Tovarovnavcha ekspertyza yuvelirnykh koshtovnosti. Teoriia ta praktyka*: monohrafiia. Kyiv: KNTEU, 304 s. [in Ukrainian].
<https://dspace.nuft.edu.ua/items/42f744d5-355f-41b5-b5d0-380cfd7a444e>
- [6] Biletskyi, V. S. (2023, Liutyi 14). Vyrobnii kameni. *Elektronna versiia Velykoi ukrainskoi entsyklopedii* [in Ukrainian].
https://vue.gov.ua/%D0%92%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BD%D1%96_%D0%BA%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%96
- [7] Boucheron. (n.d.). *boucheron.com*.
<https://www.boucheron.com/en/?glCountry=BE&glCurrency=EUR>
- [8] Boucheron Animaux de Collection. (n.d.). *wempe.com*.
<https://www.wempe.com/en-int/jewelry/boucheron/animaux-de-collection/>
- [9] Bulgari. (n.d.). *bulgari.com*.
<https://www.bulgari.com/en-us/jewelry>
- [10] Buzyna, S., & Kravchenko, R. (2020). Teoretychni ta metodolohichni aspekty sudovoi tovaroznavchoi ekspertyzy [Theoretical and Methodological Aspects of Forensic Commodity Expertise]. *Molodyi vchenyi*, 11(87), 272–275 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-11-87-58>
- [11] Bvlgari – nemaie mezhi doskonalosti. (2011, Liutyi 9). *Yuvelirna Karta* [in Ukrainian].
<https://diamant.ua/articles/bvlgari-net-predela-sovershenstvu/>
- [12] Cartier. (n.d.). *cartier.com*.
<https://www.cartier.com/en-us/home>
- [13] Chasy ta prykrasy Chopard: vid nevelykoi manufactory do vsesvitnoi slavy. (2022, Berezen 20). *Crystal Group* [in Ukrainian].
<https://crystalgroup.ua/uk/publikaciyi/chasy-i-ukrasheniya-chopard-ot-nebolshoj-manufactory-do-vsemirno-izvestnogo-brenda/>
- [14] Chechil, Yu. O., Horishnii, Ye. I., Kulik, A. V., & Sulimenko, Yu. D. (2018). *Informatsiyni lyst shchodo osoblyvosti vyznachennia vartosti yuvelirnykh vyrobiv z dorohotsinnykh metaliv*. Kyiv: DNDEKTs MVS Ukrainy, 19 s. [in Ukrainian].
- [15] Chopard. (n.d.). *chopard.com*.
<https://www.chopard.com/en-us>
- [16] Chopard commits to 100% ethical gold. (2018, April 13). *chopard.com*.
<https://www.chopard.com/en-hk/our-magazine/chopard-commits-100-ethical-gold-chopard.html>
- [17] Chopard Official Partner to the Cannes Film Festival. (n.d.). *chopard.com*.
<https://www.chopard.com/en-us/cannes-film-festival.html>
- [18] Chopard yak vidriznyty pidrobku. (n.d.). *Watches Master* [in Ukrainian].
<https://watches-master.ua/uk/chasy/news/chopard-kak-otlichit-poddelku>
- [19] Diamantova kazka Graff: vid Londona do Kyieva. (2021, Sichen 22). *Yuvelirna Karta* [in Ukrainian].
[https://diamant.ua/articles/yuvelirnye-izdeliya-graff-ot-londona-do-kieva/#:~:text=%D0%92%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%88%D1%83%20%D1%87%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%83%20Graff%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%B9,%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BC%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%BC%20%D0%B5%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B2.\)](https://diamant.ua/articles/yuvelirnye-izdeliya-graff-ot-londona-do-kieva/#:~:text=%D0%92%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%88%D1%83%20%D1%87%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%83%20Graff%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%B9,%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BC%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%BC%20%D0%B5%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B2.))
- [20] Diamond Buying and the Four Cs, Part 2: Diamond Color. (n.d.). *International Gem Society*.
<https://www.gemsociety.org/article/diamond-color/>
- [21] Famous Diamonds. (n.d.). *graff.com*.
<https://www.graff.com/international-en/famous-diamonds.html>
- [22] GIA 4Cs Color. (n.d.). *gia.edu*.
<https://www.gia.edu/gia-about/4cs-color#:~:text=GIA's%20color%2Dgrading%20scale%20for,defined%20range%20of%20color%20appearance>
- [23] Graff. (n.d.). *graff.com*.
<https://www.graff.com/international-en/home/>
- [24] Guarantee & Authenticity. (n.d.). *cartier.com*.
<https://www.cartier.com/en-sa/faq-guarantee.html>
- [25] Hallucination: damskyi hodynnyk vartistiu \$55 milioniv (2015, Hruden 28). *vikna.if.ua* [in Ukrainian].
<https://vikna.if.ua/cikavo/46805/view>
- [26] Honcharenko, V. H. (Red.). (2010). *Ekspertyzy u sudovii praktytsi*: nauk.-prakt. posib. (2-he vyd., pererob. i dopov.). Kyiv: Yurinkom Inter. 400 s. [in Ukrainian].
- [27] How To Spot A Fake Cartier LOVE Bracelet. (n.d.). *mygemma.com*.
<https://mygemma.com/blogs/news/how-to-spot-a-fake-cartier-love-bracelet>

- [28] Indutnyi, V., Merezhko, N., & Pirkovich, K. (2021). Tovaroznavcha ekspertyza yuvelirnykh vyrobiv [Commodity expertise of jewelry]. *Tovary i rynky*, 3(39), 60–74 [in Ukrainian].
DOI: [https://doi.org/10.31617/tr.knute.2021\(39\)04](https://doi.org/10.31617/tr.knute.2021(39)04)
- [29] Kabinet Ministriv Ukrainy. (2003, Veresen 10). *Natsionalnyi standart No 1 «Zahalni zasady otsinky maina i mainovykh prav»*: zatv. postanovoiu (No 1440) [in Ukrainian].
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF#Text>
- [30] Kokhanska, N. O. (2019). Osoblyvosti zastosuvannya porivnialnoho metodychnoho pidkhodu pry provedenni sudovoi tovaroznavchoi ekspertyzy [Peculiarities of application of comparative methodical when performing forensic expert examination of the product]. *Molodyi vchenyi*, 12(76), 167–171 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-12-76-38>
- [31] Kolir diamantiv ta sertyfikaty yakosti. (2018, Hruden 23). *3carata.com.ua* [in Ukrainian].
<https://www.3carata.com.ua/ua/the-color-of-diamonds-and-frames.html>
- [32] Kolosnichenko, M. V., Ostapenko, N. V., Prykhodko-Kononenko, I. O., & Polevska, Ye. V. (2022). Means of compositional expression in the jewelry design. *SWorldJournal*, 12(01), 83–88.
DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2022-12-01-011>
- [33] Kostorna, O., & Zuiyeva, O. (2021). Zastosuvannya spetsialnykh znan ta metodiv pry zdiisnenni sudovoi tovaroznavchoi ekspertyzy. *Molodyi vchenyi*, 2(90), 224–226 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-2-90-45>
- [34] Kotenko, S., & Talypova, L. (2020). Osnovni prychny, shcho tiahnut za soboiu zbilshennia kilkosti klopotan ta povidomlen pro nemozhlyvist provedennia sudovoi tovaroznavchoi ekspertyzy. *Molodyi vchenyi*, 8(84), 235–239 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-8-84-47>
- [35] Kyva, L. V., Moroz, S. H., & Yehorova, T. M. (2019, Kviten 4–5). Sudovo-hemolohichna ekspertyza yak novyi vyd ekspertnoi diialnosti. V *Aktualni problemy teorii i praktyky ekspertyzy tovariv*: materialy VI Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf. Poltava, 24–26 [in Ukrainian].
<http://journal.puet.edu.ua/files/zconf2019.pdf>
- [36] Lukianchikov, Ye. D., Lukianchikov, B. Ye., & Petriaiev, S. Yu. (2019). Vykorystannia spetsialnykh znan u kryminalnomu provadzhenni [Use of special skills in criminal proceedings]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut»*. *Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo*, 4(44), 125–130 [in Ukrainian].
DOI: [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2019.4\(44\).199742](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2019.4(44).199742)
- [37] Lukianchikov, Ye. D., & Lukianchikov, B. Ye. (Uklad.). (2023). *Sudova ekspertyza*: navch. posib. Kyiv: KPI im. Ihoria Sikorskoho, 99 s. [in Ukrainian].
https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/57387/3/KNMZ_Sudova_ekspertyza_2023.pdf
- [38] Lysenko, N. V., Martosenko, M. H., & Shurduk, I. V. (2022). Aktualizatsiia metodychnoho zabezpechennia sudovoi tovaroznavchoi ekspertyzy [Actualization of the methodical support for commodity forensic expertise]. *Tovaroznavchyi visnyk*, 1(15), 212–224 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2022-15-19>
- [39] Manlow, V. (2021). Jewelry Design in the Luxury Sector: Artistry, Craft, Technology and Sustainability. In I. Coste-Manière & M. Á. Gardetti (Eds.), *Sustainable Luxury and Jewelry* (pp. 145–177). Springer.
DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-16-2454-4_8
- [40] Molchanov, V. I. (2020). Osnovni pryntsyipy ta metody vyznachennia vartosti yuvelirnykh vyrobiv pry provedenni sudovykh tovaroznavchykh ekspertyz [Basic principles and methods determination of cost of jewelry when performing forensic expert examination of the product]. *Molodyi vchenyi*, 3(79), 180–185 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-3-79-39>
- [41] Mykytiuk, O., Fediv, V., & Olar, O. (2016, Sichen 29). Yuvelirna sprava i fizychni vlastyvoli materialiv. *Sait Bukovynskoho derzhavnoho medychnoho universytetu* [in Ukrainian].
<https://www.bsmu.edu.ua/blog/4061-yuvelirna-sprava-i-fizichni-vlastivosti-materialiv/>
- [42] Nazymok, M. M., Shlykov, O. K., & Artiukh, T. M. (2009). *Probirnyi kontrol. Ekspertna otsinka yuvelirnykh vyrobiv z dorohotsinnykh metaliv*: navch. posib. Kyiv: Volia. 243 s. [in Ukrainian].
- [43] Olefir, Yu. S. (2019). Mozhlyvosti sudovoi tovaroznavchoi ekspertyzy v mezhakh kryminalnoho provadzhennia [The opportunities of merchandising forensic examination within the criminal proceedings]. *Kryminalistychnyi visnyk*, 2(32), 46–52 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.37025/1992-4437/2019-32-2-46>
- [44] Pavlova, V. A., & Lukianenko, V. V. (2019). Prohnozuvannia rynkovoho popytu na yuvelirni vyroby. *Akademichnyi ohliad*, 2(51), 28–36 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2019-2-51-3>
- [45] Petrova, I. A., & Dontsova, O. S. (2020). Osoblyvosti formuvannia profesiinykh kompetentnosti sudovoho eksperta-tovaroznavtsia [Peculiarities of forensic commodity expert professional competencies formation]. *Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky*, 21(1), 165–178 [in Ukrainian].
DOI: https://doi.org/10.32353/khrife.1.2020_11
- [46] Red Carpet Collection 2021. (n.d.). *chopard.com*.
<https://www.chopard.com/en-us/high-jewellery-universe/red-carpet-2021.html>

- [47] Red Carpet Collection 2022. (n.d.). *chopard.com*.
<https://www.chopard.com/en-us/high-jewellery-universe/red-carpet-2022.html>
- [48] Red Carpet Collection 2023. (n.d.). *chopard.com*.
<https://www.chopard.com/en-us/high-jewellery-universe/red-carpet-2023.html>
- [49] Sereda, D. (2021). Poniattia tovaroznavchoi ekspertyzy, yii tsili ta zavdannia. *Molodyi vchenyi*, 11(99), 319–322 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-11-99-70>
- [50] Shevchenko, O. V. (2017). *Vykorystannia spetsialnykh tovaroznavchykh znan pid chas dosudovoho rozsliduvannia* [Dysertatsiia kandydata yurydychnykh nauk, Natsionalna akademiia vnutrishnykh sprav]. Kyiv. 317 s. [in Ukrainian].
<https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/d98763bb-23dc-4972-a52b-f8ee188e34ef/content>
- [51] Shokrpour, S., & Mehdipour Moghaddam, Z. (2022). Analysis of Contemporary Indian Jewelry with the Dialogism approach of Mikhail Bakhtin (Case study: Indian Jewelry in 2020). *Kimiya-Ye-Honar*, 11(43), 7–22.
DOI: <https://doi.org/10.52547/kimiahonar.11.43.7>
- [52] Sivchuk, I. (2021). Spetsyfika provedennia tovaroznavchoi ekspertyzy v Ukraini. *Theoretical and Practical Research in Law*, 92–99 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.46299/isg.2021.mono.legal.ii-92-99>
- [53] Soloviova, H. (2021). Metody ta zasoby provedennia tovaroznavchoi ekspertyzy yuvelirnykh vyrobiv. *Molodyi vchenyi*, 4(92), 277–279 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-4-92-60>
- [54] Soloviova, H., & Menshykh, T. (2022). Pravovi ta metodolohichni osnovy otsinky yakosti tovaru yak objekta sudovoi tovaroznavchoi ekspertyzy. *Molodyi vchenyi*, 1(101), 212–214 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-1-101-44>
- [55] The Eternal Twins. (n.d.). *graff.com*.
<https://www.graff.com/international-en/famous-diamonds/the-eternal-twins.html>
- [56] The Tiffany® Setting Engagement Ring in Platinum. (n.d.). *tiffany.com*.
<https://www.tiffany.com/engagement/engagement-rings/the-tiffany-setting-engagement-ring-in-platinum-GRP10862/>
- [57] Tiffany Collections. (n.d.). *tiffany.com*.
<https://www.tiffany.com/collections/>
- [58] Tiffany&Co. (n.d.). *tiffany.com*.
<https://www.tiffany.com/>
- [59] Van Cleef & Arpels. (n.d.).
<https://www.vancleefarpels.com/ua/ua/home.html>
- [60] Van Halem, V. (2014, July 2). Graff Diamonds Hallucination, The \$55 Million Quartz Watch. *ablogtowatch.com*.
<https://www.ablogtowatch.com/graff-diamonds-hallucination-55-million-dollar-quartz-watch/>
- [61] Vinokur, D. (n.d.). Ukrasheniia-legendy: Tiffany. *zlato.ua* [in Russian].
<https://zlato.ua/news/market-news/jewelry-legend-tiffany/>
- [62] Wicker, N. L. (2019). Mapping Gold in Motion: Women and Jewelry from Early Medieval Scandinavia. In T. Chapman Hamilton & M. Proctor-Tiffany (Eds.), *Moving Women Moving Objects (400–1500)* (pp. 13–32). Leiden: Brill.
DOI: https://doi.org/10.1163/9789004399679_003
- [63] Wu, J. (2022) Research on the Design Concept of Pandora Jewelry and Its Enlightenments to Entry Lux Jewelry Design. *Art and Design Review*, 10, 204–220.
DOI: 10.4236/adr.2022.102015
- [64] Yak perevirty hodynnyk Bvlgari na spravzhnist. (n.d.). *Watches Master* [in Ukrainian].
<https://watches-master.ua/uk/chasy/news/chasy-bvlgari:po-kakim-kriteriyam-kopiya-otlichaetsya-ot-poddelki>
- [65] Yak perevirty hodynnyk Cartier na spravzhnist. (n.d.). *Watches Master* [in Ukrainian].
<https://watches-master.ua/uk/chasy/news/cartier-kak-otlichit-poddelku>
- [66] Yashchyshyna, H. O. (2020, Kviten 2–3). Osoblyvosti ekspertnoho doslidzhennia yuvelirnykh vyrobiv. V *Aktualni problemy teorii i praktyky ekspertyzy tovariv: materialy VII Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf. Poltava*, 65–69 [in Ukrainian].
- [67] Yusupov, V. V. (2023). Spetsialni znannia pry provedenni kryminalnogo provadzhennia ta v inshykh vydakh sudochynstva [Special knowledge in conduct of criminal proceedings and in other types of justic]. *Yurydychnyi naukovi elektronnyi zhurnal*, 3, 486–490 [in Ukrainian].
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-3/111>
- [68] Yuvelirni brendy: TOP 15 vidomykh brendiv yuvelirnykh prykras. (n.d.). *Zoloty Standart. Yuvelirnyi hipermarket* [in Ukrainian].
<https://zolotoy-standart.com.ua/ua/articles/polezno-znat/top-15-izvestnykh-brendov-yuvelirnykh-ukrasheniy/> (data zvernennia 20.10.2023)
- [69] Zaiarniuk, O. (n.d.). Naividomishi yuvelirni brendy: TOP-10 yuvelirnykh domiv svitu. *Stolychna Yuvelirna Fabryka™* [in Ukrainian].
<https://stolychnashop.com.ua/ua/news/yuvelirnyy-slovar/samye-izvestnye-yuvelirnye-bre/>

Список використаних джерел

- [1] Аквапраз – звезда новой коллекции украшений Boucheron. *VOGUE*. 2021. 4 июня.
URL: <https://vogue.ua/ru/article/fashion/brend/boucheron-predstavlyayut-novinki-kollekciyu-serpent-boheme-44797.html>
- [2] Animaux de Collection. *boucheron.com*. [n.d.].
URL: <https://www.boucheron.com/en/jewelry/jewelry-collection/animaux-de-collection.html>
- [3] Архипов В. В., Артюх Т. М. Методологічні засади судово-товарознавчої експертизи. *Вісник КНТЕУ*. 2008. № 1. С. 21–28.
- [4] Артюх Т. М. Діагностика та експертиза коштовностей : підручник. Київ : Альтерпрес, 2003. 458 с.
- [5] Артюх Т. М. Товарознавча експертиза ювелірних коштовностей. Теорія та практика : монографія. Київ : КНТЕУ, 2005. 304 с.
URL: <https://dspace.nuft.edu.ua/items/42f744d5-355f-41b5-b5d0-380cf7a444e>
- [6] Білецький В. С. Виробні камені. *Електронна версія Великої української енциклопедії*. 2023. 14 лют.
URL: https://vue.gov.ua/%D0%92%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BD%D1%96_%D0%BA%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%96
- [7] Boucheron. *boucheron.com*. [n.d.].
URL: <https://www.boucheron.com/en/?glCountry=BE&glCurrency=EUR>
- [8] Boucheron Animaux de Collection. *wempe.com*. [n.d.].
URL: <https://www.wempe.com/en-int/jewelry/boucheron/animaux-de-collection/>
- [9] Bulgari. *bulgari.com*. [n.d.].
URL: <https://www.bulgari.com/en-us/jewelry>
- [10] Бузина С. О., Кравченко Р. В. Теоретичні та методологічні аспекти судової товарознавчої експертизи. *Молодий вчений*. 2020. № 11(87). С. 272–275.
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-11-87-58>
- [11] Bvlgari – немає межі досконалості. *Ювелірна Карта*. 2011. 9 лют.
URL: <https://diamant.ua/articles/bvlgari-net-predela-sovershenstvu/>
- [12] Cartier. *cartier.com*. [n.d.].
URL: <https://www.cartier.com/en-us/home>
- [13] Часи та прикраси Chopard: від невеликої мануфактури до всесвітньої слави. *Crystal Group*. 2022. 20 берез.
URL: <https://crystalgroup.ua/uk/publikaciyi/chasy-i-ukrasheniya-chopard-ot-nebolshoj-manufactory-do-vsemirno-izvestnogo-brenda/>
- [14] Чечіль Ю. О., Горішний Є. І., Кулік А. В., Суліменко Ю. Д. Інформаційний лист щодо особливостей визначення вартості ювелірних виробів з дорогоцінних металів. Київ : ДНДЕКЦ МВС України, 2018. 19 с.
- [15] Chopard. *chopard.com*. [n.d.].
URL: <https://www.chopard.com/en-us>
- [16] Chopard commits to 100% ethical gold. *chopard.com*. 2018. 13 april.
URL: <https://www.chopard.com/en-hk/our-magazine/chopard-commits-100-ethical-gold-chopard.html>
- [17] Chopard Official Partner to the Cannes Film Festival. *chopard.com*. [n.d.].
URL: <https://www.chopard.com/en-us/cannes-film-festival.html>
- [18] Chopard як відрізнити підробку. *Watches Master*. [n.d.].
URL: <https://watches-master.ua/uk/chasy/news/chopard-kak-otlichit-poddelku>
- [19] Діамантова казка Graff: від Лондона до Києва. *Ювелірна Карта*. 2021. 22 січ.
URL: [https://diamant.ua/articles/yuvelirnye-izdeliya-graff-ot-londona-do-kieva/#:~:text=%D0%92%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%88%D1%83%20%D1%87%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%83%20Graff%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%B9,%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BC%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%BC%20%D0%B5%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B2.\)](https://diamant.ua/articles/yuvelirnye-izdeliya-graff-ot-londona-do-kieva/#:~:text=%D0%92%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%88%D1%83%20%D1%87%D0%B5%D1%80%D0%B3%D1%83%20Graff%20%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D0%B9,%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D0%BC%20%D0%BF%D1%96%D0%B4%D1%82%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%B4%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F%D0%BC%20%D0%B5%D0%BB%D1%96%D1%82%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96%20%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D1%85%20%D0%B2%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B2.))
- [20] Diamond Buying and the Four Cs, Part 2: Diamond Color. *International Gem Society*. [n.d.].
URL: <https://www.gemsociety.org/article/diamond-color/>
- [21] Famous Diamonds. *graff.com*. [n.d.].
URL: <https://www.graff.com/international-en/famous-diamonds.html>
- [22] GIA 4Cs Color. *gia.edu*. [n.d.].
URL: <https://www.gia.edu/gia-about/4cs-color#:~:text=GIA's%20color%20grading%20scale%20for,defined%20range%20of%20color%20appearance>
- [23] Graff. *graff.com*. [n.d.].
URL: <https://www.graff.com/international-en/home/>
- [24] Guarantee & Authenticity. *cartier.com*. [n.d.].
URL: <https://www.cartier.com/en-sa/faq-guarantee.html>
- [25] Hallucination: дамський годинник вартістю \$55 мільйонів. *vikna.if.ua*. 2015. 28 груд.

- URL: <https://vikna.if.ua/cikavo/46805/view>
- [26] Експертизи у судовій практиці : наук.-практ. посіб. / ред. В. Г. Гончаренко. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ : Юрінком Інтер, 2010. 400 с.
- [27] How To Spot A Fake Cartier LOVE Bracelet. *mygemma.com*. [n.d.].
URL: <https://mygemma.com/blogs/news/how-to-spot-a-fake-cartier-love-bracelet>
- [28] Індутний В., Мережко Н., Піркович К. Товарознавча експертиза ювелірних виробів. *Товари і ринки*. 2021. № 3(39). С. 60–74.
DOI: [https://doi.org/10.31617/tr.knute.2021\(39\)04](https://doi.org/10.31617/tr.knute.2021(39)04)
- [29] Національний стандарт № 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 10.09.2003 № 1440.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1440-2003-%D0%BF#Text>
- [30] Коханська Н. О. Особливості застосування порівняльного методичного підходу при проведенні судової товарознавчої експертизи. *Молодий вчений*. 2019. № 12(76). С. 167–171.
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2019-12-76-38>
- [31] Колір діамантів та сертифікати якості. *3carata.com.ua*. 2018. 23 груд.
URL: <https://www.3carata.com.ua/ua/the-color-of-diamonds-and-frames.html>
- [32] Kolosnichenko M. V., Ostapenko N. V., Prykhodko-Kononenko I. O., Plevska Ye. V. Means of compositional expression in the jewelry design. *SWorldJournal*. 2022. No 12(01). С. 83–88.
DOI: <https://doi.org/10.30888/2663-5712.2022-12-01-011>
- [33] Косторна О., Зуєва О. Застосування спеціальних знань та методів при здійсненні судової товарознавчої експертизи. *Молодий вчений*. 2021. № 2(90). С. 224–226.
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-2-90-45>
- [34] Котенко С., Талипова Л. Основні причини, що тягнуть за собою збільшення кількості клопотань та повідомлень про неможливість проведення судової товарознавчої експертизи. *Молодий вчений*. 2020. № 8(84). С. 235–239.
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-8-84-47>
- [35] Кива Л. В., Мороз С. Г., Єгорова Т. М. Судово-гемологічна експертиза як новий вид експертної діяльності. *Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів* : матеріали VI Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Полтава, 4–5 квіт. 2019 р.). Полтава : ПУЕТ, 2019. С. 24–26.
URL: <http://journal.puet.edu.ua/files/zconf2019.pdf>
- [36] Лук'янчиков Є. Д., Лук'янчиков Б. Є., Петряев С. Ю. Використання спеціальних знань у кримінальному провадженні. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. *Політологія. Соціологія. Право*. 2019. № 4(44). С. 125–130.
DOI: [https://doi.org/10.20535/2308-5053.2019.4\(44\).199742](https://doi.org/10.20535/2308-5053.2019.4(44).199742)
- [37] Судова експертиза : навч. посіб. / уклад. : Є. Д. Лук'янчиков, Б. Є. Лук'янчиков. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2023. 99 с.
URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/57387/3/KNMZ_Sudova_ekspertyza_2023.pdf
- [38] Лисенко Н. В., Мартосенко М. Г., Шурдук І. В. Актуалізація методичного забезпечення судової товарознавчої експертизи. *Товарознавчий вісник*. 2022. № 1(15). С. 212–224.
DOI: <https://doi.org/10.36910/6775-2310-5283-2022-15-19>
- [39] Manlow V. Jewelry Design in the Luxury Sector: Artistry, Craft, Technology and Sustainability : Sustainable Luxury and Jewelry / eds. : I. Coste-Manière, M. Á. Gardetti. Singapore : Springer. 2021. P. 145–177.
DOI: https://doi.org/10.1007/978-981-16-2454-4_8
- [40] Молчанов В. І. Основні принципи та методи визначення вартості ювелірних виробів при проведенні судових товарознавчих експертиз. *Молодий вчений*. 2020. № 3(79). С. 180–185.
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-3-79-39>
- [41] Микитюк О., Федів В., Олар О. Ювелірна справа і фізичні властивості матеріалів. *Сайт Буковинського державного медичного університету*. 2016. 29 січ.
URL: <https://www.bsmu.edu.ua/blog/4061-yuvelirna-sprava-i-fizichni-vlastivosti-materialiv/>
- [42] Назимок М. М., Шликов О. К., Артюх Т. М. Пробірний контроль. Експертна оцінка ювелірних виробів з дорогоцінних металів : навч. посіб. Київ : Воля, 2009. 243 с.
- [43] Олефір Ю. С. Можливості судової товарознавчої експертизи в межах кримінального провадження. *Криміналістичний вісник*. 2019. № 2(32). С. 46–52.
DOI: <https://doi.org/10.37025/1992-4437/2019-32-2-46>
- [44] Павлова В. А., Лук'яненко В. В. Прогнозування ринкового попиту на ювелірні вироби. *Академічний огляд*. 2019. № 2(51). С. 28–36.
DOI: <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2019-2-51-3>
- [45] Петрова І. А., Донцова О. С. Особливості формування професійних компетентностей судового експерта-товарознавця. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2020. № 21(1). С. 165–178.
DOI: https://doi.org/10.32353/khrife.1.2020_11
- [46] Red Carpet Collection 2021. *chopard.com*. [n.d.].

- URL: <https://www.chopard.com/en-us/high-jewellery-universe/red-carpet-2021.html>
- [47] Red Carpet Collection 2022. *chopard.com*. [n.d.].
URL: <https://www.chopard.com/en-us/high-jewellery-universe/red-carpet-2022.html>
- [48] Red Carpet Collection 2023. *chopard.com*. [n.d.].
URL: <https://www.chopard.com/en-us/high-jewellery-universe/red-carpet-2023.html>
- [49] Середа Д. Поняття товарознавчої експертизи, її цілі та завдання. *Молодий вчений*. 2021. № 11(99). С. 319–322.
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-11-99-70>
- [50] Шевченко О. В. Використання спеціальних товарознавчих знань під час досудового розслідування : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2017. 317 с.
URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/d98763bb-23dc-4972-a52b-f8ee188e34ef/content>
- [51] Shokrpor S., Mehdi pour Moghaddam Z. Analysis of Contemporary Indian Jewelry with the Dialogism approach of Mikhail Bakhtin (Case study: Indian Jewelry in 2020). *Kimiya-Ye-Honar*. 2022. No 11(43). P. 7–22.
DOI: <https://doi.org/10.52547/kimiahonar.11.43.7>
- [52] Sivchuk I. Специфіка проведення товарознавчої експертизи в Україні. *Theoretical and Practical Research in Law*. 2021. С. 92–99.
DOI: <https://doi.org/10.46299/isg.2021.mono.legal.ii-92-99>
- [53] Соловійова Г. Методи та засоби проведення товарознавчої експертизи ювелірних виробів. *Молодий вчений*. 2021. № 4(92). С. 277–279.
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2021-4-92-60>
- [54] Соловійова Г., Меньших Т. Правові та методологічні основи оцінки якості товару як об'єкта судової товарознавчої експертизи. *Молодий вчений*. 2022. № 1(101). С. 212–214.
DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2022-1-101-44>
- [55] The Eternal Twins. *graff.com*. [n.d.].
URL: <https://www.graff.com/international-en/famous-diamonds/the-eternal-twins.html>
- [56] The Tiffany® Setting Engagement Ring in Platinum. *tiffany.com*. [n.d.].
URL: <https://www.tiffany.com/engagement/engagement-rings/the-tiffany-setting-engagement-ring-in-platinum-GRP10862/>
- [57] Tiffany Collections. *tiffany.com*. [n.d.].
URL: <https://www.tiffany.com/collections/>
- [58] Tiffany&Co. *tiffany.com*. [n.d.].
URL: <https://www.tiffany.com/>
- [59] Van Cleef & Arpels. [n.d.].
URL: <https://www.vancleefarpels.com/ua/ua/home.html>
- [60] Van Halem V. Graff Diamonds Hallucination, The \$55 Million Quartz Watch. *ablogtowatch.com*. 2014. 2 July.
URL: <https://www.ablogtowatch.com/graff-diamonds-hallucination-55-million-dollar-quartz-watch/>
- [61] Винокур Д. Украшения-легенды: Tiffany. *zlato.ua*. [n.d.].
URL: <https://zlato.ua/news/market-news/jewelry-legend-tiffany/>
- [62] Wicker N. L. Mapping Gold in Motion: Women and Jewelry from Early Medieval Scandinavia : Moving Women Moving Objects (400–1500) / eds. : T. Chapman Hamilton, M. Proctor-Tiffany. Leiden : Brill : 2019. P. 13–32.
DOI: https://doi.org/10.1163/9789004399679_003
- [63] Wu J. Research on the Design Concept of Pandora Jewelry and Its Enlightenment to Entry Lux Jewelry Design. *Art and Design Review*. 2022. No 10. P. 204–220.
DOI: 10.4236/adr.2022.102015
- [64] Як перевірити годинник Bvlgari на справжність. *Watches Master*. [н.д.].
URL: <https://watches-master.ua/uk/chasy/news/chasy-bvlgari-po-kakim-kriteriyam-kopiya-otlichaetsya-ot-poddelki>
- [65] Як перевірити годинник Cartier на справжність. *Watches Master*. [н.д.].
URL: <https://watches-master.ua/uk/chasy/news/cartier-kak-otlichit-poddelku>
- [66] Яцишина Г. О. Особливості експертного дослідження ювелірних виробів. *Актуальні проблеми теорії і практики експертизи товарів* : матеріали VII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (Полтава, 2–3 квіт. 2020 р.). Полтава : ПУЕТ. С. 65–69.
- [67] Юсупов В. В. Спеціальні знання при проведенні кримінального провадження та в інших видах судочинства. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 3. С. 486–490.
DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-3/11>
- [68] Ювелірні бренди: ТОП 15 відомих брендів ювелірних прикрас. *Золотий Стандарт. Ювелірний гіпермаркет*. [н.д.].
URL: <https://zolotoy-standart.com.ua/ua/articles/polezno-znat/top-15-izvestnykh-brendov-yuvelirnykh-ukrasheniy/> (дата звернення 20.10.2023).
- [69] Заярнюк О. Найвідоміші ювелірні бренди: ТОП-10 ювелірних домів світу. *Столична Ювелірна Фабрика™*. [н.д.].
URL: <https://stolychnashop.com.ua/ua/news/yuvelirnyy-slovar/samye-izvestnye-yuvelirnye-bre/>

O. Maliarchuk,

*Researcher for the Degree of Doctor of Philosophy
of the Department of Forensic Support and Forensic Examination of
Educational Scientific Institute No 2,
National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine,
Forensic Expert in Section of Commodity Examination of Laboratory
of Engineering, Transport and Commodity Examination,
State Scientific Research Forensic Centre, MIA of Ukraine
4 Velyka Okruzhna Str., Kyiv, 03170, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-5612-7399>*

O. Vorobey,

*Cand. Sc. (Law), Associate Professor,
Professor of the Department of Forensic Support
and Forensic Examinations of Educational Scientific Institute No 2,
National Academy of Internal Affairs
1 Solomianska Sq., Kyiv, 03035, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7106-148X>*

JEWELRY PRODUCTS OF WORLD-FAMOUS BRANDS AS AN OBJECT OF COMMODITY EXAMINATION

Abstract. The article raises the issue of jewelry research as objects of commodity expertise, which requires a comprehensive approach and the involvement of narrow-profile specialists, appraisers, jewelers, gemologists, and chemists. It is stated that such products can belong to high jewelry, have a high value and require comprehensive research with special attention to detail. The purpose of the article is to determine the features of jewelry of famed global brands as objects of commodity expertise. The methodological basis of the research is general scientific and special methods, in particular, dialectical, systemic analysis, synthesis, theoretical generalization. The scientific novelty of the obtained results lies in the development of a sequence of investigation of a branded jewelry item and determination of its value, which begins only after a forensic expert in the field of commodity studies determines the originality of its origin. In addition, the possibilities and prospects of using special knowledge in the form of forensic commodity examination during the research of branded jewelry and determining its value are highlighted; the peculiarity of elite jewelry are analyzed using the example of exclusive luxury jewelry of the best jewelry brands of the world scale – such as Van Cleef & Arpels, Cartier, Boucheron, Tiffani & Co, Graff, Chopard, Bulgari (Bvlgari). Companies use an Internet resource to publicize their unique collections of jewelry, which indicates a certain information security for the tasks of commodity examination. The practical significance of the research lies in the development of foundations and recommendations that can be used by experts during famous brands jewelry research.

Keywords: forensic commodity examination; jewelry; precious stones; precious metal; high jewelry; brand; value determination; value; evaluation.